

POSTANOWIENIE

Dnia 22 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący)
SSN Paweł Wojciechowski (sprawozdawca)
SSN Adam Redzik

w sprawie ze skargi M. G.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w W. sygn. akt V ACa 1392/24

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w W.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 22 kwietnia 2026 r.

1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w W. toczącym się pod sygnaturą akt V ACa 1392/24 nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w W. wyznaczenie terminu rozprawy w sprawie o sygn. akt V ACa 1392/24 nie później niż w terminie 2 (dwóch) miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w W. odpisu niniejszego postanowienia;
3. przyznaje skarżącej M. G. sumę pieniężną w wysokości 2 500 (dwa tysiące pięćset) złotych za okres od 3 kwietnia 2024 r. do dnia 22 kwietnia 2026 r.;
4. oddala skargę w pozostałym zakresie;
5. zarządza zwrot od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w W. na rzecz skarżącej M. G. kwoty 200 (dwieście) złotych uiszczonej tytułem opłaty sądowej od skargi;
6. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w W. na rzecz skarżącej M. G. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem

zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

Adam Redzik Oktawian Nawrot Paweł Wojciechowski

UZASADNIENIE

M. G. (dalej: „skarżąca”) w skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki z 17 lutego 2026 r. (data stempla pocztowego k. 5 akt V Sk 7/26) wniosła o: (1) stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w W. V Wydział Cywilny sygn. akt: V ACa 1392/24 nastąpiła przewlekłość postępowania; (2) wydanie sądowi rozpoznającemu wskazaną sprawę zalecenia: wyznaczenia terminu rozprawy w terminie 2 miesięcy i do rozpoznania niniejszej sprawy (wydania wyroku) w terminie 4 miesięcy od rozpoznania skargi; (3) przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kwoty 10 000,00 PLN; (4) zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w W. kosztów tego postępowania, wraz z kosztami zastępstwa adwokackiego, według norm prawem przepisanych.

Skarżąca podniosła, że niniejsza sprawa zawisła przed Sądem Apelacyjnym w W. 3 kwietnia 2024 r. Od tej pory nie były podejmowane przez Sąd żadne czynności zmierzające do rozstrzygnięcia postępowania w sprawie, w sposób merytoryczny czy zbadania apelacji pod kątem formalnym. Skarżąca wskazała, że postępowanie w sprawie trwa od 2020 r. i nadal nie zostało prawomocnie zakończone.

W odpowiedzi Prezes Sądu Apelacyjnego w W. zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu

przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Artykuł 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania doprecyzowuje, że przy badaniu tego, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wyraźnie, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania

rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21)

Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania.

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki ETPC: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w pierwszej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw

Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni v. Włochy; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania apelacyjnego pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe.

Z analizy akt wynika, że apelacja pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w W. z 18 stycznia 2024 r., wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w W. 3 kwietnia 2024 r. (data prezentaty Sądu Apelacyjnego w W. k. 520). W tym samym dniu wylosowano sędziego referenta (k. 521). Zarządzeniem z 4 kwietnia 2024 r. wpisano sprawę do repertorium V ACa 1392/24 oraz polecono zawiadomić strony (pełnomocników) o składzie rozpoznającym sprawę i nakazano przedstawić sprawę referendarzowi sądowemu celem podjęcia czynności związanych z nadaniem biegu apelacji (k. 522). Na prośbę Sądu Okręgowego w W. o udostępnienie akt do sprawy VI S 464/23 w dniu 13 czerwca 2024 r. wypożyczono akta ww. sądowi na okres 1 miesiąca (k. 523). Postanowieniem z 21 czerwca 2024 r. Sąd Apelacyjny w W. oddalił skargę powódki na naruszenie prawa do rozpoznania bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy toczącej się przed Sądem Okręgowym w W. pod sygn. akt XXIV C 3290/20 (k. 526). 8 października 2025 r. do Sądu Apelacyjnego wpłynął wniosek dowodowy pozwanego (k. 532). 23 lutego 2026 r. wysłano do pełnomocników stron zawiadomienie o składzie rozpoznającym sprawę (k. 546). W tym samym dniu referendarz sądowy przeprowadził kontrolę formalną apelacji wskazując na konieczność ustalenia wartości przedmiotu zaskarżenia, albowiem pozwany nie uwzględnił kumulacji roszczeń (k. 548). Postanowieniem z 27 lutego 2026 r. ustalono wartość przedmiotu zaskarżenia, a następnie zarządzeniem wezwano pełnomocnika pozwanego do uzupełnienia braków fiskalnych apelacji (k. 549).

Powyższe oznacza, że od wpływu apelacji do Sądu Apelacyjnego w W. w dniu 3 kwietnia 2024 r. (k. 520) do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania tj. 17 lutego 2026 r. (data stempla pocztowego k. 5 akt V Sk 7/26) upłynęły ponad 22 miesiące. Sąd Apelacyjny w W. podejmował wprawdzie w tym okresie czynności mające na celu nadanie biegu apelacji tj. przeprowadzenie wstępnej kontroli formalnej apelacji, sprawdzenie i ustalenie wartości przedmiotu

zaskarżenia, a następnie wezwanie pozwanego do uzupełnienia jej braków fiskalnych, jednakże w dalszym ciągu nie nadano biegu apelacji.

Odnosząc się do stanowiska Prezesa Sądu Apelacyjnego w W. zaznaczyć należy, że jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, znaczny i stale rosnący wpływ spraw nie usprawiedliwia przewlekłości postępowania i okoliczność ta nie zwalnia państwa z odpowiedzialności z tytułu przewlekłości postępowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, z 17 lutego 2012 r., III SPP 2/12; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20, z 6 lipca 2022 r., I NSP 222/22; z 23 marca 2022 r., I NSP 48/22). Ponadto Sąd Najwyższy zaznacza, że obciążenie pracą, liczba spraw oraz stan kadry orzecniczej co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego: z 6 września 2023 r. I NSP 119/23, postanowienie Sądu Najwyższego z 13 listopada 2025 r., I NSP 424/25). Kwestia właściwej organizacji sądownictwa, w tym zapewnienie optymalnej obsady kadrowej sądów, jest obowiązkiem państwa, na co wielokrotnie zwracał uwagę też ETPC i Sąd Najwyższy (zob. wyroki ETPC: w sprawie *Sutter v. Szwajcaria* z 22 lutego 1984 r., skarga nr 8209/78; w sprawie *Wasilewski v. Polska* z 21 grudnia 2000 r., skarga nr 32734/96; postanowienia Sądu Najwyższego z: 8 marca 2005 r., III SPP 34/04; 26 kwietnia 2019 r., I NSP 18/19).

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w W. za sygn. akt V ACa 1392/24 wystąpiła przewlekłość postępowania.

Zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość. na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy.

Mając na uwadze, że w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w W. o sygn. V ACa 1392/24 dotychczas nie został wyznaczony termin rozprawy

apelacyjnej, Sąd Najwyższy zalecił jej wyznaczenie nie później niż w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w W. odpisu postanowienia w sprawie I NSP 84/26.

Orzekając o przyznaniu skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w W. sumy pieniężnej, Sąd Najwyższy przyznał na rzecz skarżącej sumę pieniężną w wysokości 2 500,00 zł. Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość.

Powyższe oznacza, że niezależnie od tego, że stwierdzenie przewlekłości postępowania dotyczyło wyłącznie postępowania przed Sądem Apelacyjnym w W., to do obliczenia sumy pieniężnej należało wziąć pod uwagę cały okres trwania postępowania, który od wniesienia pozwu 2 grudnia 2020 r. (data prezentaty Sądu Okręgowego w W.) do dnia rozpoznania skargi tj. 25 marca 2026 r. wyniósł 5 lat i 3 miesiące.

O zwrocie na rzecz skarżącej opłaty sądowej od skargi w kwocie 200,00 zł orzeczono na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość.

O kosztach postępowania skargowego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w związku z art. 394¹ § 3 w związku z art. 398²¹ w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz. U. z 2026 r. poz. 215), zasądzając od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w W. na rzecz skarżącej kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

Adam Redzik Oktawian Nawrot Paweł Wojciechowski

[r.g.]

